



Ikmēneša informatīvais biļetens drošības izpratnes veicināšanai

Zaudēta piekļuve: kas notiek ar jūsu digitālo dzīvi pēc nāves

Zaudēta piekļuve virtuālajām durvīm visnepiemērotākajā brīdī?

Kad Karloss negaidīti aizgāja mūžībā, viņa ģimeni pārņēma skumjas un apjukums. Viņa dzīvesbiedre zināja, ka jāsamaksā rēķini, jāiesniedz apdrošināšanas prasības un jāpaziņo pārējiem ģimenes locekļiem. Taču Karloss tiešsaistē visu pārvaldīja pats.

Viņa e-pasta konts bija aizsargāts ar paroli, kuru neviens cits nezināja. Viņa tālrunī bija jāievada PIN kods. Viņa bankas, investīciju un komunālo pakalpojumu kontiem bija nepieciešami pieslēgšanās dati, kurus bija izmantojis tikai viņš. Svarīgi ziņojumi no bankām un apdrošinātājiem bija iestrēguši viņa e-pastā. Automātiskie maksājumi neizdevās. Abonementu maksājumi joprojām tika ieturēti. Viņa sociālo plašsaziņas līdzekļu konti turpināja sūtīt dzimšanas dienu atgādinājumus, sāpīgi uzjundot atmiņas. Viņa ģimene mēnešiem ilgi sazinājās ar uzņēmumiem, sūtīja miršanas apliecības un centās neapjukt sarežģītajos atbalsta procesos. Bieži viņiem tika teikts: “Nevaram palīdzēt jums bez piekļuves kontam.” Karloss bija atbildīgi plānojis daudzas lietas dzīvē – bet ne savu digitālo dzīvi.

Kāpēc digitālais mantojums ir svarīgs

Mūsdienās liela daļa mūsu dzīves norisinās tiešsaistē. Finanšu konti, pensiju fondi, tiešsaistes maksājumu pakalpojumi un pat lojalitātes punkti var pastāvēt tikai digitālā veidā. Fotografijas, dokumenti, kas satur personīgas atmiņas var nekad netikt izdrukātas vai glabātas bezsaistē. Viedierīces kontrolē apgaismojumu, slēdzenes un komunālos pakalpojumus. Ja cilvēks aiziet mūžībā bez digitālā mantojuma plāna, ģimene var saskarties ar reālu kaitējumu:

- **Finanšu traucējumi**, ja nav iespējams piekļūt līdzekļiem vai pārvaldīt pastāvīgās saistības
- **Emocionāls stress** neatrisinātu tiešsaistes kontu vai identitātes ļaunprātīgas izmantošanas risku dēļ
- **Drošības riski**, ja konti paliek aktīvi un neaizsargāti pret pārņemšanu
- **Zaudēti aktīvi**, tostarp digitālie maki, tikai tiešsaistē pieejami ieguldījumi vai svarīgi dokumenti.

Digitālais mantojums nenozīmē atteikšanos no privātuma. Tas ir par to, lai nodrošinātu nepārtrauktību un aizsardzību palicējiem.

1. Veiciet savas digitālās dzīves inventarizāciju

Pirmais solis digitālā mantojuma plāna izveidē ir saprast, kas jums pieder. Lielākā daļa cilvēku ir pārsteigti, cik liela daļa viņu dzīves norisinās tiešsaistē. Sāciet ar to, ka izveidojat sarakstu ar sev svarīgākajiem kontiem, piemēram, bankas un ieguldījumu kontiem, mākoņpakalpojumu un fotoattēlu uzglabāšanas kontiem, medicīnas datu piekļuves kontiem, sociālo tīklu kontiem un arī viedo māju sistēmām. Īpaša uzmanība jāpievērš e-pastam, jo to bieži izmanto, lai atjaunotu paroles daudziem citiem kontiem. Nav nepieciešams izsmeļošs saraksts – koncentrējieties uz kontiem, kas radītu problēmas, ja neviens nevarētu piekļūt tiem. Šis uzskaitījums kļūs par pamatu visam pārējam.

2. Izmantojiet paroju pārvaldnieku

Viens no lielākajiem izaicinājumiem, ar ko ģimenes saskaras pēc tuvinieka nāves, ir nezināmas paroles. Paroju pārvaldnieks šo problēmu atrisina droši un uzticami. Tas glabā visus jūsu lietotājvārdus un paroles šifrētā digitālajā krātuvē, ko aizsargā viena spēcīga galvenā parole. Daudzi paroju pārvaldnieki piedāvā arī ārkārtas vai mantojuma piekļuves funkcijas, ļaujot jums norādīt uzticamu personu, kura var iegūt piekļuvi, ja ar jums kaut kas notiek. Lielākajai daļai cilvēku paroju pārvaldnieks ir visefektīvākais rīks digitālā mantojuma pārvaldībai. Ja paroles pārvaldnieks nav izmantojams, tad glabājiet galvenos kontus un paroles piezīmju blociņā, kas atrodas drošā vietā, piemēram, slēgtā dokumentu skapī.

3. Izvēlieties uzticamu digitālo kontaktpersonu

Nosakiet, kam uzticēt savas digitālās dzīves pārvaldīšanu, ja jūs pats vairs nevarēsiet to darīt. Tas var būt laulātais, partneris, pilngadīgs bērns, tuvs ģimenes loceklis vai testamenta izpildītājs. Rūpīgi apsveriet šo izvēli – personai būs piekļuve sensitīvai finanšu, personiskai informācijai. Tikpat svarīgi ir informēt personu, ka esat viņu izvēlējis, un izskaidrojiet viņa lomu. Informējiet viņu, kur tiek glabātas instrukcijas un jūsu paroju pārvaldnieka galvenā parole un ko sagaidāt, lai viņš dara, – vai tā būtu rēķinu samaksa, kontu slēgšana vai fotoattēlu un dokumentu saglabāšana.

4. Aktivizējiet iebūvētās mantojuma un neaktīvā konta funkcijas

Daudzi tiešsaistes pakalpojumi piedāvā iebūvētus rīkus, kas ir īpaši paredzēti digitālajam mantojumam. Šīs funkcijas ļauj jums norādīt personu, kura pārvaldīs jūsu kontu, saņems piekļuvi pēc noteikta neaktivitātes perioda vai pieprasīs konta dzēšanu pēc nāves. Šo iespēju izmantošana mazina slogu jūsu ģimenes locekļiem un nepieciešamību pēc ilgstošiem atbalsta pieprasījumiem vai juridiskiem dokumentiem. Šo funkciju aktivizēšana, kur tās ir pieejamas, pievieno papildu aizsardzības slāni un nodrošina, ka jūsu vēlmes tiek ņemtas vērā. Ja jūsu dzīvē notiek būtiskas izmaiņas, noteikti atjauniniet šo informāciju.

Noslēgumā

Digitālā mantojuma plāna izveide pasargā jūsu ģimeni no stresa, novērš finansiālas problēmas un nodrošina, ka jūsu tiešsaistes dzīve tiek pārvaldīta tā, kā jūs to vēlaties. Jums nav jāatrisina viss jau šodien, bet, uzsākot sarunu un veicot dažus vienkāršus pasākumus, jūs varat pasargāt savus tuviniekus no nepatīkamiem pārsteigumiem nākotnē.

Viesredaktore

[Sintijai Teilorei \(Cynthia Taylor\)](#) ir vairāk nekā desmit gadu pieredze IT jomā, viņa ir ieguvusi gandrīz trīsdesmit sertifikātus un maģistra grādu kibernetiķībā. Pašlaik viņa strādā lietojumprogrammu drošības jomā. Sintija ir apņēmusies veicināt kibernetiķības pieejamību, mazinot plaisu starp universālu un drošu izstrādi.



Resursi

Paroju pārvaldnieku spēks: <https://www.sans.org/newsletters/ouch/power-password-managers/>

Kā kibernetiķi nozog jūsu paroles: <https://www.sans.org/newsletters/ouch/unveiling-shadows-how-cyber-criminals-steal-your-passwords/>

Paroju frāžu spēks: <https://www.sans.org/newsletters/ouch/power-passphrase/>

Tulkoja: CERT.LV

OUCH! Izdod SANS Security Awareness un izplata ar [Creative Commons BY-NC-ND 4.0 licenci](#). Jūs varat brīvi dalīties ar šo biļetenu vai izplatīt to, ja vien jūs to nepārdodat vai nepārveidojat. Redakcijas kolēģija: Fils Hofmans (Phil Hoffman), Leslija Ridauta (Leslie Ridout), Prinsesa Janga (Princess Young).

Vairāk informācijas par Ouch! Varat atrast šajā saitē: <https://www.sans.org/newsletters/ouch>